

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Cap. 1. de Episcopalis officij institutione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98615)

AUGVSTINI BARBOSÆ I. V. D. LVSITANI.

DE INSTITVTIONE EPISCOPALIS OFFICII:
Episcoporum nominis significatione, & etymologia; Electione, Confirmatione, &
Consecratione: Episcopaliū graduum, ac omnium Episcopatuū diuisione.

TITVLVS PRIMVS.

SVMMARIVM.

- 1 **M**EDICVS celestis Christus Dominus in terras venit curanda infirmitas nostra curata.
- 2 Christus Dominus salutis nostræ præbens se medicum sanctissima vitæ suæ exemplo pati, ac omnes virtutes amplecti nos docuit.
- 3 Populus in lege veteri in duos ordines sapienter distributus fuit, quorum vnus civilibus officiis, alius vero diuino cultui inserviret.
- 4 Officia ubi sunt pecuniaria, & certæ administrationes ad tuendam pacem & concordiam, potestas aliqua vniuersalis præcedere debet, quæ ceteras omnes regat.
- 5 Vniuersalem Ecclesiæ potestatem, summamque auctoritatē Dominus noster in S. Petro Apostolorum Principe collocauit.
- 6 Episcoporum institutio, & successio perpetua in Ecclesia à Christo Domino instituta fuit.
- 7 Petro eius Vicario dedit Christus Dominus ius & potestatem instituendi & creandi omnium Ecclesiarum Episcopos.
- 8 Episcopos esse de iure diuino institutos, qui teneant, ostenditur.
- 9 Episcopi aliam habent potestatem Ordinis, alteram iurisdictionis.
- 10 Ordinis facultas in Episcopis, quæ sit ostenditur.
- 11 Iurisdictionis potestas in Episc. quæ dicatur ostenditur.
- 12 Episcopus solus consecratus cognoscit de illis, quæ pertinent ad dignitatem Episcopalem; de aliis vero, quæ ad simplicem iurisdictionem spectant cognoscit electus & confirmatus, licet nondum consecratus.
- 13 Excommunicare potest subditos de iure communi Episcopus electus, & confirmatus.
- 14 Beneficia conferre potest Episcopus electus, & confirmatus.
- 15 Lex diocesana, & lex iurisdictionis quæ dicantur, ostenditur.
- 16 Dispensatio est de lege iurisdictionis.
- 17 Canonica Episcopalis est de lege diocesis.
- 18 Iurisdictionis potestas quamuis à Deo Episcopus sit concessa, voluit tamen ut in illa submissi essent Petro.
- 19 Apostolos omnes respectu consecrationis, & Ordinis licet Dominus pares fecerit, non tamen eos respectu iurisdictionis æquales constituit.
- 20 Papa iurdictio in tota Ecclesia est iure diuino à Christo Domino instituta, & ab eo immediate accepta; cetero-

rum vero omnium Episcoporum iurdictio est ab ipso etiam instituta, sed à Romano Pont. tanquam eius Vicario in eos derivata.

- 21 Papa cum eligitur supposita legitima electionis conditione accipit à Christo Domino immediate iurisdictionem.
- 22 Episcopus cum eligitur, & confirmatur à Romano Pontifice, vel ab alio auctoritate ipsius electio & confirmatio non est veluti conditio sine qua Episcopus iurisdictionem à Deo non acciperet, sed est id, per quod Romanus Pontifex dat ei iurisdictionem in ea prouincia, cui præficit.
- 23 Iurdictio non est necessaria coniuncta ut naturalis proprietas cum consecratione episcopali.
- 24 Episcopalis dignitas, eiusque iurdictio ut ordinaria, & ex officio consecrata saltem in generali, est instituta à Christo Domino.
- 25 Episcopalis Monarchia in Ecclesia per Dominum instituta, ut eam regeret, non potest tota ipsa Ecclesia ipsum regiminis modum mutare.
- 26 Episcopalis iurdictio, sicut etiam munus ipsum Episcopale, si sumatur in particulari, non est de iure diuino, nec ab eo habet certos iurisdictionis gradus; qui augeri, vel minui nequeant.
- 27 Papa solus per se, vel per alios sua auctoritate, & consensu creat, & transfert Episcopos, dioceses diuidit, erigit, auget, minuit, sublimat, aut deprimat.
- 28 Papa potest extendere, vel limitare ipsam iurisdictionem episcopalem muni iure diuino coherentem intrinsecè, ut ordinariam, & quasi ex natura rei.
- 29 Episcopi ubi probetur quod successerint Apostolis, ostenditur.
- 30 Papa non potest ex toto, vel ex aliqua parte aliquid eorum mutare, abrogare, & tollere, quia Sancti Apostoli condiderunt.
- 31 Apostoli, ut tenet probabilior sententia, immediate habuerunt à Christo Domino potestatem æqualem in totum orbem, & ad omnes actus, quod etiam ipse Petrus agere poterat, quamuis illius dispositioni, ut capitis, & Ordinarij eorum, subordinata.
- 32 Episcopi improprie, videlicet per quandam similitudinem, & proportionem, dicuntur Apostolis succedere.
- 33 Apostolorum dignitas, & iurdictio personalis erat, utpote eis propter necessitatem illius temporis, & primæ foundationis Ecclesiæ speciali privilegio à Christo D. commissâ.

34 *Episcopi Apſolis ſuccedere dicuntur, reſpectu ordinis ſacri Episcopalis.*

35 *Inter ſucceſſionem, qua ſit Petro; & eam, qua ſit Apoſtoliſ diſcrimen conſtituitur.*

DE EPISCOPALIS

Officij inſtitutione.

C A P. I.

QUEMADMODVM amans ac peritus medicus non ſatis habet ſingulari indolentia, & labore medicamenta temperaſſe, quæ valetudini ægroti operam ferant: ſed etiam illi vult aſſiſtere, vt cum inſtruat, quo pacto pharmacum ei ſit ſumendum, quæ victus ratio ei ſit obſeruanda, quod genus ciborum ſectandum, quod fugiendum, quæ ſuſcipiendæ corporis exercitationes, cæteraque huiusmodi, quibus medicina viſ adiuuatur, quæ alioquin inutilis, aut fortè noxia redderetur. Sic cœleſtis noſter Medicus, cum proſpiceret medicina vtilitatem, ſi ipſe in terras non veniſſet, eamque vulneribus, plagisque noſtris homo factus non applicaſſet, magna ex parte inutilem euasuſſam, propter ingenium hominis durum, moroſum, & contumax, voluit pro eximia pietate ſua exemplum ſanctiſſimæ vitæ ſuæ cum medicina coniungere, vt ab vtroque mundus perfectam ſalutem adipiſceretur, ſicut dicit *S. Leo ſerm. 1. de Natiuitate*, niſi eſſet verus Deus, non afferret remedium; niſi eſſet verus homo non praberet exemplum. Et *S. Auguſtin. ſermon. de tempore*, vt non ſolum doctrinæ auxilio & gratia, ſed etiam exemplo ſuo ad ſtudioſum ſanctitatis aſcenderet, vt nos non ſolum præcipientem Dominum, ſed etiam exemplo ſuo ad virtutis ſaltigia prouocantem maiori alacritate ſequeremur. Quod ipſum per *Oſam cap. 11. eſt expreſſum* cum ait. Et ego quaſi nutritius Ephraim portabam eos in brachiis meis, & nescierunt quod curarem eos in funiculis Adam: traham eos in vinculis charitatis: & ero eis quaſi exaltans iugum ſuper maxillas eorum, & declinaui ad eum vt veſceretur.

2 Voluit igitur Dominus IESVS ac Redemptor noſter in hunc mundum veniens ſe Auctorem, Doctorem, ac Medicum ſalutis noſtræ præbere, ac Sanctiſſimæ vitæ ſuæ exemplo nos docere modo patientiam, modo ſobrietatem, modo cōſtantiam, tum fortitudinem, tum prudentiam, ſinceritatem, iuſtitiam, zelum Dei, & deſpicientiam humanarum rerum, omniumque maxime charitatem, cæteras denique omnes virtutes amplecti, vt in Eccleſia Catholica ab eodem inſtituta exēplar perfectiſſimum haberet, quod cæteri tam præſules, quam ſubditi imitarentur. Hincque ſæpe implet ſancto ore ſuo in ſacro Euāgelio *Ioan. 10.* id monet dicens. Ego ſum paſtor bonus. Ego cognosco oues meas, & cognoscent me meæ. Ego animam meam pono pro ouibus meis. Et *Ioan. 13.* Exemplum dedi vobis, vt quemadmodum ego facio, ſic & vos faciatis. Eum denique ſenſum ſæpe inculcarunt ſancti viri dicentes omnem Domini noſtri actionem, noſtram eſſe inſtructionem, eumque nobis reliquiſſe exemplum, vt ſequamur veſtigia eius. & *S. Gregor. homil. 17. in Euang. ait.* Ipſa acta Domini præcepta eſſe, qui dum aliquid tacitus facit, quid agere debeamus, innotefcit.

3 Quemadmodum etiam in lege veteri ſapienter populus in duos ordines diſtributus fuit, quorum alter ciuilibus officiis, rebusque familiaribus, ſeu publicis adminiſtrandis inſeruiret, alter eſſet diuino cultui, ſacriſciis, cæteriſque actibus religioſis deditus. Sic etiam idem mediator Dei, & hominum homo Chriſtus IESVS tempore gratiæ eandem rationem conſeruauit, quamuis ſublimioribus myſteriis ſociatam, ac mediis longe præſtantioribus, ac venerabilioribus munitam, voluitque hos, qui diuino cultui dicandi erant per Episcopum ſacro & ſpiritali quaſi connubio deuinctum, ſolemnibus cæremoniis, legitimaque manuum impoſitione initiari, ac veluti prolem Eccleſiaſticam propagari, quæ Sanctæ ipſius Eccleſiæ ſucceſſione perpetuo ſeruirent.

4 Sed quia neceſſe eſt ubi peculiaria officia ſunt, & cæteræ adminiſtrationes ad communem vtilitatem inſtitutæ, poteſtatem aliquam vniuerſalem præcellere, quæ cæteras omnes regat, & ex qua cætera pendant ad tuendam pacem, concordiam, & vnitatem, vt aſſerunt *D. Thom. contra Gentes, lib. 4. cap. 76. in fine.* *Auguſt. de Ancona de poteſtate Eccleſiæ quaſtion. 71. art. 4.*

5 Igitur cum vniuerſalis Eccleſia corpus vnum ſit, hanc vniuerſalem, ſummamque auctoritatem Dominus noſter IESVS CHRISVS in S. Petro Apoſtolorum Principe collocauit, hunc Vicarium ſuum in terris reliquit, ac poſt eum ſucceſſores eius in Pontificatu, & gubernatione Eccleſiæ ſuæ, itaut in eo plenitudo omnis poteſtatis in Eccleſia vigeret, & perpetuo conſtans permaneret, quam ipſe aliis Eccleſiaſticis gradibus communicaret, ac diſtribueret, prout iudicaret populorum vtilitati, fideliumque adificationi conducere. *S. Leo epist. 54. ad Anaſtaſ.* In nouo teſtamento (inquit *Anaclet. Papa epist. 2. ad Epist. Italiae, relatus in cap. in nouo 21. diſt.*) poſt CHRISVM Dominum à Petro Sacerdotalis cœpit Ordo, quia ipſi primo Pontificatus in Eccleſia Chriſti datus eſt, Domino dicente ad eum. Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, & Tibi dabo clauſes Regni Cœlorum. Hic ergo ligandi ac ſoluendi poteſtatem primus ſuſcepit à Domino, primusque ad Fidem populum virtute ſuæ prædicationis abduxit. Cæteri vero Apoſt. cum eodem pari confortio honorem, & poteſtatem acceperunt, ipſumque Principem eorum eſſe voluerunt, qui etiam iubente Domino in toto Orbe diſperſi Euāgelium prædicauerunt. Ipſiſque quoque deſcendentibus in locum eorum ſucceſſerunt Episcopi. Hæc *Anaclet. in diſt. cap. in nouo*, & ideo Chriſtus creando plures Apoſtolos, inſtituit formam creandi plures Episcopos Apoſtolorum ſucceſſores. *Hieron. in ſam. lib. 6. cap. 5. §. 5. in com. lit. 2.*

6 Quamquidem Episcoporum inſtitutionem, & ſucceſſionem perpetuam in Eccleſia à Chriſto Domino inſtitutam fuiſſe ſolent ſacri Doctores deducere tum ex verbis eiſdem dicentis *Matth. cap. 28. in fine.* Ego vobis ſum vſque ad conſummationem ſæculi: tum ex *Apoſt. Paulo ad Ephes. 4.* dum ait. Et ipſe dedit quosdam quidem Apoſtolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Euāgelistas, alios autem Paſtores, & Doctores ad contuminationem Sanctorum in opus miniſterij, in ædificationem corporis Chriſti, donec occurramus omnes in vnitatem Fidei, & cognitionis Filij Dei in virum perfectum, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti. Vnde manifeſtum eſt ſic Chriſtum Eccleſiam inſtituiſſet, vt eſſet

usque in seculum duratura, secundum illud *Isai* 29. super solum David, & super regnum eius sedebit, & confirmet illud, & corroboret in iudicio, & iustitia, amodo, & usque in sempiternum; patet ergo quod ita illos, qui tunc erant in ministerio, constituit, ut etiam eorum potestas derivaretur ad posteritatem, utilitate Ecclesiae, usque ad seculi finem, facit *tex. in cap. quodcumque* 24. *questione prima*, ubi dicitur quod quando Petrus claves accepit, Ecclesiam Sanctam significavit, quia scilicet non tantum pro se, sed etiam pro omnibus successoribus usque ad finem seculi duratura est Ecclesia.

7 Sapienter igitur ne unquam in Ecclesia Ministri decedant dignitas, & auctoritas, quae Episcopalis dicitur, ab ipsa sapientia Christo Iesus instituta est, & eo ipso quod Petrus sibi Vicarium substituit, ipsi dedit ius, & potestatem instituendi, & creandi omnium Ecclesiarum Episcopos, quibus tum inferiores Ministri, tum ipsi etiam Sacerdotes parent: Sicut enim in bellis gerendis omnibus militum ordinibus dux unus praeficitur, ita Sacerdotum unus Princeps consecratur, ceteris Sacerdotibus potestate superior, isque appellatur Episcopus, qui hanc ob causam non solum veste utitur cum aliis ecclesiasticis ministris communi, sed aliis etiam ornamentis, quae maiorem eius auctoritatem ostendunt aliis in functionibus, ad quas simplex Sacerdotum potestas minimè extenditur.

8 Cum ergo, ut ex modo dictis apparet, non Ecclesia, sed ipse Christus Episcopos instituit, & ius ac potestatem instituendi, & creandi eos Petro eius Vicario, & successoribus in posterum dedisset, non potest dubitari quin illi sint iure diuino instituti, ut per *tex. in dict. capit. in notio*, & in *cap. videntes* 22. *questione prima*, probant *Ma. in 4. distinct. 17. questione septima conclus. 1.* & *distinct. 24. questione tertia, conclusio secunda*. *Barbat. in tract. de praesentia Cardinal. questione prima*. *Gig. de pensionib. questione secunda, numero tertio*. *Cou. in reg. possessor 2. p. §. 9. an. 6. Soar. tom. 4. de Penitent. part. secunda, disput. 25. sectione prima à numero septimo*. *Cardinal. Bellarmin. de controversiis Christianae Fidei t. 1. contron. 3. generalis libr. quarto de Romano Pont. cap. 25. Valentia tom. 4. disputat. 7. questione 10. puncto 2. pag. 2. Camill. Borell. in summa omnium decis. titul. 6. à numero primo*. *Hemiquez in sum. libro sexto capit. 5. §. 5. Azor. institut. moral. parte secunda, libro tertio, capit. 30. questione decima tertia*, qui sub distinctione hanc questionem dirimunt, ut infra ostendetur.

9 Verum, ut Episcopalis auctoritatis origo, & successio facilius percipitur, sciendum in Episcopis aliam esse potestatem Ordinis, aliam iurisdictionis: Ordinis ea est potestas, ut sciat, & possit omnia Sacramenta conferre, Christum consecrare, Praedicationis munus exercere, alios ordinare, ad Eucharistiam sumendam preparare, & Sacerdotes creare.

10 Finis vero unus est illis cum Sacerdotibus communis, qui est Sanctissima Eucharistiae consecratio, & offerre Domino verum sacrificium, in quo universi Presbyteri pares sunt, quandoquidem eorum auctoritas à Deo ipso dependet. Episcopalis tamen Ordinis potestas ad hunc Eucharistiae consecrandam, & offerendam finem, non ita proximè ordinatur ad Sacerdotium, sed remotius, quatenus hoc perficit, & potestatem consecrandi per Sacerdotum institutionem confert: Unde ad potestatem Episcopalis Ordinis tria proprie, & in solum pertinere, scilicet,

ordinare, consecrare, & confirmare, tradit *gloss. verbo de talibus in cap. transmissum de elect. & refert de in Pontif. Romano in rubr. de consecration. Episcopi*: verum consecrare Ecclesias, & Calices; quamvis annexum sit Ordini Episcopali, cum tamen sit Sacramentale potest à Papa Sacerdoti committi, *Hemiquez dict. capit. quinto, §. sexto in comm. lit. A*. Sacramenta vero, quae ex sola potestate Ordinis conferuntur, non possunt ministrari ab ullo, qui Ordinem ad illa requisitum non habeat, nec Summus Pontif. potest Episcopo prohibere ne Ordines valide conferat, quia circa Ordinis potestatem, quam praehabet Episcopus vel Papa ordinans, habent se, ut instrumentum liberum, sed ab alio motum; neque à Christo, & ea potestas pendet à Papa consecrante in fieri tantum, quam quidem Ordinis potestatem immediatè à Deo Episcopi accipiunt, nam respectu illius omnes Apostolos pares fecit, ac in hoc illos aequaliter ordinavit, ita ut nullatenus, quae Ordinis Episcopalis esse dixi, possint inferiori Praelato, qui Episcopus non sit, nec consuetudine, aliove iure speciali competere, *Abb. in capit. accedentibus de excess. Pral. post numerum secundum, ubi add. Alex. de Novo clarioribus id explicat verbis, & succurrit tex. in capit. quando de consuet. & in c. aqua de consec. Ecclesia, vel Altaris*.

11 Iurisdictionis autem potestas ad mysticum fidelium corpus spectat, quibus toto Orbe terrarum diffusis, oportuit pro locorum amplitudine, Regionumque frequentia, illis assignari Antistites, ac Praefectos, quorum alij maiorem, alij minorem iurisdictionis potestatem ad leges condendas haberent, prout necessitas, aut utilitas postulare videbatur. Potestas haec iurisdictionis dividi solet in illam, quae pertinet ad dignitatem Episcopalem, cuius meminit *tex. in dict. capit. accedentibus*, scilicet cognoscere de causis matrimonialibus, publicas iniungere poenitentias, atque indulgentias concedere:

12 Et in illam quae dicitur simplicis iurisdictionis, nempe iudicare, excommunicare, corrigere, iuramenta recipere à vassallis, confirmare, inueltire, beneficia conferre, instituere, ceteraque his similia, quae suo quoque loco explicabo: inter unam, & alteram iurisdictionis divisionem illa est differentia quod de illis, quae pertinent ad dignitatem Episcopalem solus ipse Episcopus consecratus cognoscit, exceptis indulgentiis, quas electus Episcopus ante consecrationem concedere potest, ut dixit *Dionys. Thomas in 4. sentent. distinct. 25. art. 2. & dist. 20. questione prima, art. 4. vers. ad secundam questionem* sequuntur *Sor. ibi distinct. 21. questione prima, art. 4. vers. hinc fit. Augustin. de Arcana de potestate Ecclesiae, questione 29. Sylvest. verbo indulgentia numero 13. Regolin. de potestate Episcopi cap. 41. in principi. numero 1.*

13 De illis vero, quae ad simplicem iurisdictionem spectant, cognoscit electus, & confirmatus, licet nondum sit in Episcopum consecratus, *Rebuffi. de pacificis possess. numero 243. quia exercitium iurisdictionis actu acquiritur per confirmationem Cosm. in pragm. sanct. titul. de collation. verbo nominationes pagin. 186. & ideo poterit subditos de iure communi excommunicare Nau. in man. capit. 27. numero quinto, & beneficia conferre Cosm. dict. titul. de collation. verbo iurisdictionis pag. 181. Rebuff. dict. titul. de pacificis possess. numero 251. Gonzal. ad reg. S. Cancel. §. 4. pro am. numero 27.*

14 Vbi vero apud Sedem Apostolicam promouetur, litteras dictae Sedis promotione, consecratione

que continentes habere debet; alioquin ad ſuam Eccleſiam accedere, vel bonorum eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere, aut iuriſdictionem aliquam exercere non poteſt, à nemineque abſque huiusmodi litterarum oſtentione recipi, obedientiaue ei præſtari, atque audiri debet, *Regolm. de poteſtate Episcoporum cap. 2. §. 1.*

Bimembris etiam (vt ad rem redeamus) ponitur diſtinctio Episcopalis auctoritatis, puta legis Diaceſanæ, & legis iuriſdictionis à *gloſ. 2. in capit. dilectus*, de officio ordin. aſſerente in illis conſiſtere totum ius, & poteſtatem Episcoporum: de diſtinctione vtriuſque legis Diaceſanæ, & iuriſdictionis, vix olim fuit elaboratum, aliis aſſerentibus quod illa conſiſtat in recipiendo, hæc vero in dando, ſeu conferendo: aliis aliter opinantibus, vt videre eſt apud *Bertachin. tractat. de Episcopo. libro quarto, parte ſecunda, numer. 80. cum ſequent. Botte. tractat. de ſynodo part. prima, numer. quarto. Cuch. inſtitut. iuris Canon. libro primo, titul. 12. verſ. hæc iura. Dan. Venator. in analyſi iuris Pontificij libro primo, titul. 31. numero ſecundo. Fr. Emman. quaſtionum regular. tom. 2. quaſt. 63. artic. 2. Azor. inſtitut. moral. part. ſecunda, libr. tertio, capit. 32. quaſtione 2. praxiſ Episcoporum part. ſecunda verbo iura Episcopalia, ex quorum dictis illa eſt verior definitio quod lex diaceſana ſit ad quam ſpectat perceptio cathedratici, pars oblationum, charitativum ſubſidium, ac denique cætera omnia, à quibus monaſteria iure communi ſunt exempta: Lex vero iuriſdictionis eſt, qua obedientiam, ſubiectionem, reuerentiam, inſtitutionem, correctionem, reformationem, iuriſdictionem, poenitentia indictionem, cauſarum audientiam, Sacramentorum collationem, eaque omnia complectitur, in quibus monaſteria diaceſana iure communi ſubiiciuntur;*

16 Vnde diſpenſationem eſſe de lege iuriſdictionis per *cap. ex tranſmiſſa*, de tranſlat. *Præl. & gloſ. in clem. 1. de reſcript. reſoluit Paul. Borgaſ. de irregular. parte ſecunda, rubr. an diſpenſatio ſit de lege diaceſana numer. 4.*

17 Idem eſt dicendum de canonica Episcopali *Petr. de ſold. de canon. Episcoporum. capit. primo numero quarto, & capit. 4. quaſtione quinta. Lap. de Caſtell. de canon. port. num. 5.*

18 Poteſtas hæc iuriſdictionis Episcopalis, qualiſcumque ſit, quamvis à Deo Episcopis ſit conceſſa, voluit tamen, vt in illa ſubmiſſi eſſent Petro, tanquam capiti, & ſæpè ad hoc deſignandum Petro multa dixit ſingulariter, & ſeparatim, ſed aliis Apoſtoliſ loquutus eſt coniunctim, & generaliter; vnde ad Petrum, vt in Euangelio habetur *Matth. 16. ſic loquutus eſt. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam*, & *Ioan. 21. Paſce oues meas*, non ſemel, ſed ter. Pro ſua ſide ſpecialiter orauit etiam: hinc etiam Chriſtus Dominus in ſingulari dixit *Ioan. 10. Fiet vnum ouile, & vnus Paſtor*: & ſic voluit vnum eſſe Paſtorem, & non plures. Sed hanc poteſtatem paſcendi contulit Petro, dum dixit: *Paſce oues meas*; & ſic fecit eum Paſtorem, & non plures loco ſui: ipſe enim erat, & eſt verus Paſtor, & Pontifex, vt de ipſo dicit *Ioan. Ego ſum Paſtor bonus*; alij namque Apoſtoli fuerunt coadiuuantes, & cooperantes, & ideo dicitur quod Papa fuit aſſumptus in plenitudinem poteſtatis, alij in partem ſollicitudinis *cap. ad honorem, de auctor. & uſu palij*. Vnde licet omnes Apoſtoli fecerit pares reſpectu conſecrationis, & Ordinis; non tamen eos æquales fecit

reſpectu iuriſdictionis, in illa enim Petrus præfuit omnibus, vt notat *gloſ. in dict. capit. in nouo, & in cap. legiſtur 24. quaſt. 1.*

19 Ea quidem, quamvis ſpiritualis ſacra, & Diuina poteſtas ſit, hoc eſt à Chriſto Domino inſtituta; non à Repub. vt temporalis gubernandi poteſtas, ſed à Romano Pontifice Chriſti Vicario, & Petri ſucceſſore Episcopis datur, & ab eo manat accipit, ita ut inter ipſum, & cæteros Episcopos hoc differat, quod iuriſdictio Romani Pontificis in totam Eccleſiam eſt iure diuino à Chriſto Domino inſtituta, & ab eo immediate accepta;

20 Cæterorum verbò omnium Episcoporum iuriſdictio eſt à Chriſto Domino inſtituta, ſed à Romano Pontifice tanquam Chriſti Vicario, & ſummo, ac primo totius Eccleſiæ Paſtore ſuſcepta, & ab eo veluti è fonte Chriſti præcepto in illos deriuata, & hinc eſt, vt Summi Pontificis iuriſdictionem nulla humana poteſtas, aut ex toto abrogare, aut ex parte minuire, reſtringere, mutare, variare poſſit: at Episcoporum iuriſdictionem Romanus Pontifex iure poteſt tollere, minuire, reſtringere, mutare, aut variare, prout maiorem, minorem illis facultatem concedit.

21 Ratio autem cur iuriſdictio cuiuſlibet Romani Pontificis dicatur accepta proximè à Chriſto, & non iuriſdictio alicuius alterius Episcoporum, illa eſt, quia cum Romanus Pontifex eligitur, ei iuriſdictionem electores non dant, quia nemo dat, quod non habet: ſed dat ei immediate Chriſtus Dominus, ſuppoſita ea conditione electionis legitima, cum electio tantum ſit veluti conditio ſine qua Romanus Pontifex à Deo iuriſdictionem non acciperet: ſed cum aliquis Episcopus eligitur, & confirmatur à Romano Pontifice, vel ab alio auctoritate ipſius;

22 Electio, & confirmatio, non eſt veluti conditio, ſine qua Episcopus iuriſdictionem à Deo non acciperet, ſed eſt id per quod Romanus Pontifex dat ei iuriſdictionem in ea prouincia, cui præſicit. *Hemig. dict. cap. 5. §. 6.*

23 Hæc vero iuriſdictio non eſt neceſſaria coniuncta, vt naturalis proprietas cum conſecratione Episcopali, vt videlicet in Episcopo titulari, qui nullius diaceſis eſt Ordinarius Paſtor, & in Episcopis, qui cum licentia Papæ renuntiarunt dignitati, aut ob crimen priuati ſunt Episcopatu; quia, vt ſupra dicebamus, poteſt Romanus Pontifex Episcopalis iuriſdictionis plenitudinem ex ordinatione diuina apud ſe radicatum habens, & à ſe tanquam è capite in aliquem pro aliquo loco deriuatam, coarctare, vel illi nullam demandare.

24 Quamuis igitur Episcopalis dignitas, cuiusque iuriſdictio, vt Ordinaria, & ex officio conſiderata, ſaltem in generali, ſit inſtituta à Chriſto Domino, ad effectum, vt Petrus, & ſucceſſores Eccleſiam eius per Episcopos gubernarent, vt conſtat ex verbis *Pauli ad Ephes. 4. & 1. ad Corinth. capit. duodecimo*, dicentis poſuiſſe Chriſtum in Eccleſia Paſtores, id eſt, Episcopos, & poſt *Hieron. & alios exponit Soar. tom. 4. de Poenitent. parte ſecunda, diſput. 25. ſeſſione prima à numer. ſeptimo, & ex loco Actuum 20. ibi poſuit vos Spiritus Sanctus Episcopos regere Eccleſiam, quem locum in idem adducit Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 4. Cardin. Bellarmin. d. lib. 4. de Romano Pontifice cap. 25. Soar. d. loco.*

25 Vbi id etiam probat ex auctoritate plurimorum Patrum, & ex ratione perfectæ Monarchiæ in

Ecclesia per Christum Dominum instituta, inde merito ex omnium consensu resolvens non posse totam etiam Ecclesiam hunc modum regimini mutare, quod etiam post alios observauerat *Con. in reg. peccatum p. 2. §. 9. n. 6.*

26 Tamen si Episcopalis iurisdicção, sicut etiam munus ipsum Episcopale, sumatur in particulari, prout scilicet in hoc vel illo subiecto, respectu horum, vel illorum subditorum collocatur, non est de iure diuino, nec ab eo habet certos iurisdictionis gradus, qui augeri, vel minui nequeant; sed totum pendet à Summo Pontifice per quem idem munus immediatè habetur in particulari, & à quo ipse iurisdicção immediatè conceditur, & deriuatur, vt post *D. Thom. pluribus in locis, & alios plures Theologos resoluunt Con. ubi proxime, soar. dist. scilicet. 1. numero decimo, cum sequent. Cardinal. Bellarm. dist. lib. 4. cap. 24. Valent. tom. 4. disput. 7. q. 10. puncto 2. pag. 2. col. 1.*

27 Hac quidem verissima resolutio primo probatur in cap. ita Dominus 19. dist. & in cap. quod 24. quest. 1. & ex aliis pluribus adductis per Doctores supra citatos. Secundo probatur ex eo quia ipse Romanus Pontifex solus est, qui per se, vel per alios sua auctoritate, & consensu, creat, & transfert Episcopos, vt constat ex usu Ecclesie Romanae, & ex titul. de translat. Episcopi: ipse est, qui dioceses diuidit, erigit, auget, minuit, sublimat, aut deprimat, siue in totum, siue in parte coarctando, scilicet, territorium, vt vltra eundem Ecclesiam visum constat ex *D. Bernard. epist. 131. ad Mediolanenses*, dum inquit, potest Romana Ecclesia nouos ordinare Episcopatus, vbi haecenus non fuerunt: potest eos, qui sunt, deprimere, alios sublimare, prout ratio sibi dictauerit, itaut de Episcopis Archiepiscopos creare liceat, & è conuerso, si necesse visum fuerit, subscribunt *Cardinal. Bellarm. dist. cap. 24. collat. 2. prope fin. soar. dist. numer. 10. col. 2.*

28 Deinde potest ipse Summus Pontifex extendere, vel limitare ipsam etiam iurisdictionem Episcopali muneri iure diuino coherentem intrinsecè, vt ordinariam, & quasi ex natura rei, dum scilicet, eam postulat intrinsecè officium Pastoris animarum, & gubernatoris in spiritualibus, ad quod Episcopus assumitur, respectu eorum, quorum sit Episcopus; prout satis constat ab experientia, tum in his, quae pertinent ad forum externum, videlicet in dispensationibus circa vota, & impedimenta ad contrahendum matrimonium, aut ad Ordines suscipiendos, & similia; vel in absolutionibus à censuris, aut in concessionibus indulgentiarum: tum etiam in his, quae spectant ad forum internum, videlicet in reseruacione casuum conscientiae; quae quidem omnia, cum non fiant nisi per extensionem, vel limitationem Episcopalis iurisdictionis, vt patet, & nihilominus fiant per Summum Pontificem, signum praebent manifestum eam ab eo immediatè in particulari pendere, & deriuari, & non à iure diuino; aliter enim si ab hoc immediatè procederet, neutrum praedictorum ex propria dispensatione posset Summus Pontifex, iuxta vulgarem regulam cap. sunt quidem 25. questione prima, prout bene argumentantur *Cardinalis Bellarm. & soar. ubi proxime, & constat ex his, quae circa eandem regulam prosequuntur Diuus Thomas prima 2. quest. 97. artic. quarto ad tertium. Siluester verbo Papa, questione decima sexta. Almain. de*

potestate Ecclesia cap. 13. & alij plures, vt per *Cap. de sponsalib. parte secunda, cap. 6. §. 9. numero quarto. Azor. institut. moral. part. secunda, lib. 6. cap. 12. quest. 7. & libr. quarto, cap. 18. questione secunda, & lib. 5. cap. 3. à princip.*

29 Sed insurget aliquis obiciendo quod Episcopi successerunt in locum Apostolorum, iuxta *tex. in d. cap. in nouo vers. ipsis, & Trident. sess. 23. cap. 4. in med. Bellarm. dist. libro quarto, cap. 25. soar. in dist. scilicet. 1. numero 12. & ante eos docuerat Augustin. in Psalm. 44. dum exponens illud, pro patribus tui nati sunt tibi filij inquit, Patres missi sunt Apostoli, pro Apostolis filij nati sunt tibi, constituti sunt Episcopi, habetur in cap. quorum vices 68. distinct. At iurisdicção Apostolorum, vt infra ostendetur, est immediatè à iure diuino positio, igitur ab eodem immediatè, & absque vlla limitatione concessa debet censi potestas Episcoporum, & per consequens independens esse à Summo Pontifice, prout alias, iurisdicção ceterorum, qui post eum legitime vocati fuerint ad Summum Pontificatum, independens ab eo Summo Pontifice, & immediatè à Christo accepta; probatur ex illa maximè ratione, quia succedunt Petro, qui immediatè à Christo Domino eandem iurisdictionem habuit.*

30 Confirmatur difficultas, quia, non potest Summus Pontifex ex toto, vel ex aliqua parte, aliquid eorum mutare, abrogare, & tollere, quae Sancti Apostoli condiderunt, vt probant *tex. in cap. sunt quidem 25. questione prima*, ibi: vbi vero aperte Apostoli Domini, & eos secuti Sancti Patres sententialiter aliquid definierunt, ibi non nouam legem Romanus Pontifex, sed potius, quod praedicatum est vsque ad animam, & sanguinem confirmare debet: & in cap. contra statuta, & in cap. omnis quod ead. causa, & quest. & in cap. super eo de bigamis, vbi ait *Lucius 3. cum bigamis contra Apostolum dispensare non licet, idem dicit Innoc. III. in cap. nuper, & in cap. à nobis eod. titul. at iurisdicção Episcopis competens est illa, quam Apostoli à Christo Domino receperunt, & habuerunt, cum eis successerint, ergo iure diuino, & independentè à Summo Pontifice illis esse tributam videbatur dicendum.*

31 Pro responsione tamen supradictae obiectionis fatendum est, cum probabiliori & receptioni sententiae omnes Apostolos immediatè habuisse à Christo Domino potestatem, quae quidem licet ex ipsa Christi institutione esset Petri, vt capitis, & Ordinarij eorum etiam Principis, & Pastoris dispositioni subordinata, ad hoc, vt concilium conuocaret, & alia obiret Praesidentis officia, vt post alios resoluunt *soar. in 4. distinct. 20. questione prima, artic. 2. col. 5. post med. Con. in dist. reg. peccatum p. 2. §. 9. numero quinto vers. quarto*, sic intelligentes illud *Ioan. 21. Pasce oues meas, prout etiam procedunt tex. in cap. in illis, in fine, 80. distinct. & in dist. cap. ita Dominus, & in cap. sacrosancta vers. inter 22. dist.* Tamen huiusmodi potestas sic ad Petrum subordinata Apostolis à Christo Domino concessa in nihil secundum se erat potestati eiusdem Petri inaequalis, sed potius absque vlla limitatione aequalis in totum orbem, & ad omnes actus, quos Petrus agere poterat, idque non solum quoad Ordinem, & dignitatem consecrationis, vt supra dicebamus, & existimarunt *glos. verbo pari in dist. cap. in nouo, & glos. verb. Petrus in cap. loquitur 24. questione prima, & glos. vltim. in dist. cap. in illis*: Sed etiam quoad iurisdictionem, & potestatem administrandi, cum eius

etiam functiones ſint de eſſentia muneris Apoſtoli-
ci, & propterea non ſit dubium eaſdem contineri in
ea ſumma poteſtate cum qua Chriſtus miſſus eſt à
Patre, ac eam omnem, quoad erat poſſibile com-
municari, & conceſſiſſe omnibus Apoſtoliſ ut con-
ſtat *Joan. 20.* Sicut miſit me Pater, & ego mitto vos,
prout ex his & aliis fundamentis reſoluunt plures,
ut per *Sor. d. art. 2. maxime col. 4. in fine, cum ſeqq. Cou.*
*dict. verſ. quarto, Bellarm. dict. libro quarto cap. vige-
ſimo ſecundo in fine, & cap. 23.* & conſtat etiam ex iuri-
bus ſic abſolutè, & abſque vlla vtriuſque poteſtatis
diſtinctione loquentibus, & proinde ſic indiſtinctè
intelligendis in *dict. cap. in nouo ibi, pari conſortio, &
in dict. cap. loquitur, ibi, parem poteſtatem, & ibi, pa-
ri conſortio.*

32. Hæc itaque omnia circa Ordinis, & iuriſdi-
ctionis poteſtatem parem Petro, & abſque vlla li-
mitatione in Apoſtoliſ fatemur, ſed non inde ſe-
quitur, idem fore dicendum in aliis Epiſcopiſ,
quamuis dicantur Apoſtoliſ ſuccedere. Nam im-
primis hæc ſucceſſio non eſt propria eo modo,
quo vnus v. g. Rex ſuccedit in omnibus ad an-
teceſſorem pertinentibus, neque enim eis ſucceſ-
ſerunt in dignitate Apoſtolatus, nec in facultate
vtendi iuriſdictione ſua, prædicandi, & fundan-
di Eccleſiaſ in toto orbe, quam ipſi Apoſtoliſ imme-
diatè habebant à Chriſto Domino, vt habetur
Matth. ultim. & Matth. ultim. Nec in dono lingua-
rum, & miraculorum, nec in poteſtate ſcribendi
libros canonicos. Deinde ſi Apoſtoliſ propriè ſuc-
cederent, planè hæc ſucceſſio in omnibus Epiſcopiſ
reperiretur, conſequens autem hoc non eſt verum,
vt patet de *Tito, & Timotheo, & aliis*, qui vtpote
iam creati Epiſcopi, quo tempore adhuc vivebant
Apoſtoliſ, non poſſunt dici illiſ ſucceſſiſſe, quia ſci-
licet propriè non ſucceditur niſi præcedenti, & non
exiſtenti.

33. Licet tamen ſupponeremus hanc ſucceſſionem
propriè dari ex parte Epiſcoporum, tamen quod
attinet ad iuriſdictionem, de qua ſermo noſter eſt,
non aderat ex parte decedentium Apoſtolorum ali-
quid in quo ab Epiſcopiſ ſuccedi poſſet. Apoſtolo-
rum enim dignitas, & iuriſdictio perſonalis erat,
vtpotè eis propter neceſſitatem illius temporis &
primæ foundationis Eccleſiaſ ſpeciali priuilegio à
Chriſto Domino commiſſa, non vt perpetuè in
Eccleſia, qua talis, duraret; ſed vt cum Apoſto-
lorum perſoniſ extingueretur, prout ſolent priuile-
gia perſonalia iuxta vulgares regulas extingui, niſi
ſtatenus per auctoritatem, & conceſſionem Sum-
mi Pontificiſ in vim humanæ iuriſdictioniſ poſt-
modum concederetur, prout ab eo dependenter
conceditur, quibus rationibus prædictam obiectionem
de ſucceſſione Epiſcoporum ſoluunt eleganter
Sor. dict. col. 5. in fine, Sor. dict. numer. 12. Card.
*Bellarm. dict. cap. 25. & ante eos cenſuerant plu-
res, vt per Cou. eoſdem ſequutus dict. §. 9. nu-
mero ſexto.*

34. Ex quibus clariſ colliges iura ſupra allegata
ad probandam Epiſcoporum ſucceſſionem cum
Sor. & Bellarm. vbi proximè, intelligenda, & re-
ferenda eſſe ad aliam ſucceſſionem, quæ ſcilicet
fit reſpectu Ordiniſ ſacri Epiſcopaliſ, vel ad aliam,
quæ fit ſolum impropriè, videlicet per quandam
ſimilitudinem & proportionem, quia nimirum
Epiſcopi poſt Summum Pontificem ſunt Ordina-
rii Principes Eccleſiaſ, ſicut Apoſtoliſ ex priuile-
gio fuerunt ſub Chriſto, & poſtmodum ſub Pe-

tro: prout etiam ob ſimilem proportionem di-
cuntur Preſbyteri ſuccedere ſeptuaginta duobus
diſcipuliſ ex *Anacleto epiſtol. 2. & ex Beda in capit.*
vigeſimo Lucae, cum tamen conſtet Preſbyteros
non potuiſſe propriè ſuccedere illiſ diſcipuliſ reſ-
pectu Preſbyteratiſ, ſiquidem hi non fuerunt
Preſbyteri, nec vllum Ordinem aut iuriſdictionem
à Chriſto ſuſceperunt, immo poſtea eorum
aliqui videlicet Philippus, & Stephanus, & alij ab
Apoſtoliſ Diaconi ordinati fuerunt *Act. 6.*

35. Neque obſtat comparatio ſupra adducta de
ſucceſſione per quam Summi Pontifices Petro
ſuccedunt, ex cuiuſ fundamento, & ratione
probatur eos certam, & inlimitabilem iuriſdi-
ctionem accipere immediatè à iure diuino, prout
Petrus eandem acceperat ab eodem: quia reſ-
ponderetur ex mente *Sori dict. col. quinta ante finem, &
ex verbis Cardinaliſ Bellarmiſ dicto capite vigeſimo
quinto, col. 2. poſt principium*, magnum eſſe diſcri-
men inter ſucceſſionem, quæ fit Petro, & eam
quæ fit Apoſtoliſ: propter quod de illa ad hanc
argui non poteſt: cum enim Paſtoraliſ Petri di-
gnitas fuerit ei non ſolum tanquam Apoſtolo,
ſed tanquam Chriſti Vicario tradita, & inſtitu-
ta ab eodem Chriſto Domino tanquam ordina-
ria, & perpetuè manſura in Eccleſia iuxta illud,
ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam,
& tibi dabo clauſes Regni Cælorum, iuncta ex-
plicatione *Sor. dict. col. 5. ante finem, & aliorum*
quos reſert *Cou. dict. numero ſexto*, conſequitur
quod dum Romanuſ Pontifex ſuccedit Petro,
ſuccedit eidem, vt Chriſti Vicario, & Paſtori
Ordinario totiuſ Eccleſiaſ, & per conſequens
quod ab illo immediatè habet iuriſdictionem, à
quo eam habuit Petrus: contra vero in Epiſcopiſ
reſpectu Apoſtolorum dicendum eſt iuxta ſupra-
dicta, quia nec ex parte Epiſcoporum datur pro-
pria, ſed tantum ſimilitudinaria ſucceſſio, nec
ex parte Apoſtolorum ſuperſuit aliqua iuriſdictio
Ordinaria, in qua poſſent Epiſcopi ſuccedere,
cum tota fuerit delegata, & à Chriſto Apoſtoliſ
data ex perſonali priuilegio in Eccleſia perpetuè
non duraturo, iuxta ſupra reſoluit *Azor. dicta
parte ſecunda, libro tertio, capit. 30. quaſt. 13. verſ.*
dices: ex quibuſ patet reſponſio ad confirmationem
prædictæ obiectioniſ ſupra relatam.

Conſtat igitur ex huiuſque dictiſ Epiſcopoſ
habere ſuam iuriſdictionem in particulari imme-
diatè à Summo Pontifice, & ab eo dependen-
tem, proindeque eorum poteſtatem iudiciariam
extendi vel limitari ad plures, vel pauciores ef-
fectuſ.

S Y M M A R I U M.

1. Epiſcopuſ apud Ethniciſ veteres fuit nomen Magiſtratuſ, cuiuſ erat panis, & caterarum rerum, ad cibum, & victum pertinentem curam habere.
2. Epiſcopuſ græcè dictuſ eſt qui Latine dicitur ſpeculator, vel ſuperintendens, eo quod illiſ præcipuum munuſ ſit gregiſ ſibi commiſſi moruſ, & vitam explorare, & inſpicere.
3. Summi Sacerdoteſ vocantur Epiſcopi ad differentiam ſimplicium Sacerdotum.
4. Pontifices tantum, aliquando vero Summi Pontifices nominantur Epiſcopi, cum ipſi eccleſiaſticiſ Ordineſ diſtribuant, diſponant, & præordinatores ſint in cunctiſ.

- 5 Praefules dicuntur Episcopi quia in Concilio praesident.
 6 Antistites appellantur Episcopi, quia ante alios stantes praeminent populo.
 7 Sanctissimi vocantur Episcopi, quia alios sanctos efficiere debent.
 8 Legati Christi nunquam appellantur Episcopi.
 9 Pastores Episcopi non improprie dicuntur, sicut & subditi eorum similitudine omnes appellantur.
 10 Fratres vocat Episcopos Summus Pontifex quasi sibi aequales, Cardinales vero & Reges filios.
 11 Episcopatu ipso nulla maior dignitas est in Ecclesia, & ideo Summus Pontifex hoc nomine non designatur, cum aliquando vel Tribus Roma vel Catholica Ecclesia Episcopum se ipsum appellet.
 12 Illustres, & personae egregiae appellantur Episcopi.
 13 Praeco Episcopus dicitur, ut annuntiet populo scelera aliorum.
 14 Sal terra etiam dicitur Episcopus, ut condit aliorum mores sapientissimis institutis, ac praeceptis.
 15 Lucerna super candelabrum posita ideo appellatur Episcopus, ut omnibus luceat probitatis, & doctrina radijs.
 16 Angeli dicuntur Episcopi quia mittuntur, ut numeri praedicaturi verbum Dei.
 17 Ducis officium habet Episcopus, ut rectum iter subditis ostendat.
 18 Medici appellantur Episcopi, ut sciant attemperare vinum oleo in curandis vulneribus.
 19 Episcopum quem esse oporteat à Christo Domino ostenditur in Evangelio.
 20 Item ab Apostolo multis in locis.
 21 Episcopum custodem, mediatorum Dei, & hominum esse dicit Beatus Clemens Petri Successor.
 22 Episcopum virum divinum, ac divino numine afflatum dicit Dionysius Areopagita.
 23 Episcopum esse dicit Ignatius, qui omni principatui, & potestati supereminet, & quod homini licet, imitator Christi veri Dei, princeps Sacerdotum, Imaginem Dei referens.
 24 Episcopus quot nominibus significetur Nazianzenus, & sacer Basilus ostendunt.
 25 Episcopi dignitas, potestas, & iurisdicção ex institutione Divina presbyteratum supereminet.
 26 Declaratur rex. in c. olim. 95. dist.

DE EPISCOPI NOMINIS ethymologia, & significatione.

CAP. II.

EPISCOPI nomen Graecum est, & apud Ethnicos veteres fuit nomen Magistratus, cuius erat panis, & ceterarum rerum ad cibum, & victum pertinentium curam habere, & ideo Arcadius Iureconsultus recensens munera personalia in l. numerum 2. §. teneat. de munerib. & honorib. sic ait. Episcopi, qui praesunt pani, & ceteris venalibus rebus, quae civitatum populis ad quotidianum victum usus sunt, personalibus muneribus funguntur. Et Cicero scribit lib. 7. ad Atticum epist. 10. Vult me Pompeius esse, quem tota haec campana, & maritima ora habeat immo et ad quem delectus, & summa negotij referatur.

2 Hodie vero vocabulum istud factum est quodammodo proprium Christianae religionis, veteri pene sensu obseruato, translatum à profano civili Magistratu ad sacros Ecclesiae Praefules, & Antistites, eo quod illorum praecipuum munus sit gregis sibi commissi mores, & vitam explorare, & inspicere; & ideo Episcopus graece dictus est, qui latine dicitur Speculator, c. clerici §. Episcopus 21. dist. vel superintendens, cap. qui Episcopatum 8. q. 1. ita hanc Episcopi ethymologiam referunt Hieron. Gig. in tract. de residentia Episcoporum cap. 1. à numero 1. Anastas. German. de sacerdotum immunit. lib. 3. cap. 8. Durand. in rationali diuinorum lib. 2. cap. 11. à numero 1. Alphons. Alvarez. Guero in speculo iuris Pontificij lib. 1. cap. 4. Azgr. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 27. q. 1. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. glos. 42. numero 18. vnde D. Ambros. de dignitate sacerdotali cap. 6. Episcopum dici putat quasi superinspectorem, ideoque & in folio cum in Ecclesia editiori residere, ut sicut ipse cunctos respicit, ita & cunctorum oculi ipsum respiciant. Speculator item dictus teste Augustin. lib. 1. de ciuitate Dei cap. 9. quasi populorum, quibus praepositus est, obseruator, custos, & praefectus, qui speculetur, & prospiciat populorum subditorum mores, & vitam.

3 Summi Sacerdotes vocantur Episcopi in cap. 1. §. per fontis, de sacra vnctione, & in cap. ult. 3. quast. 1. & in cap. videntes. 12. q. 1. & alijs relatis per Azgr. d. cap. 27. quast. 1. vers. quare Joseph. Ludou. Perusin. decis. 74. numero 11. Ad differentiam simplicium Sacerdotum, quia licet sex sint, quae communiter ad omnes pertinent Sacerdotes, videlicet, catechizare, baptizare, praedicare, conficere, soluere, ac ligare; tamen ad Episcopum nouem specialiter spectant, scilicet, clericos ordinare, virgines benedicere, Pontifices consecrare, manus imponere, basilicas dedicare, degradandos deponere, synodos celebrare, Chrisma conficere, vestes, & vasa sacrare, in fronte chrismare & benedictionem solemnem ante pacem dare cap. perlectis vers. Ad Episcopum 25. distinct. cap. quamuis 68. dist. Summi etiam dicuntur Episcopi, quia ultra eos nullus est Ordo cap. de his, c. manus de consec. dist. 5. Nam Episcopatus est maior ordo, quam sit in Ecclesia Dei glos. verbo Episcopus in proem. lib. 6. glos. verbo de Episcopis in cap. quia periculosum de sentent. excom. eod. lib. Cassan. in catalogo gloriae mundi p. 4. consid. 25.

4 Pontifices etiam appellantur in cap. Pontifices 7. quast. 1. Et in cap. Messana de elect. & in d. c. quia periculosum, ibi, Pontificalis officij, de sentent. excom. in 6. & Ista. in d. cap. clerici vers. Pontifex. vocat eos maximos Pontifices, hoc est maximos Sacerdotes, ipsi namque efficiunt Sacerdotes, atque Leuitas: ipsi officia, & ecclesiasticos Ordines distribuunt, & disponunt, & praedicatorum sunt in cunctis, ipsi quod vnusquisque facere debet, ostendunt. Durand. d. cap. II. nu. 3. Azgr. ubi proxime.

5 Praefules dicuntur quoniam in Concilio praesident cap. quod translationem, de tempor. ordinat. Durand. d. cap. II. num. 4.

6 Antistites etiam nominantur, quia ante alios stantes praeminent populo, vel ab anti, quod est contra quoniam haeticis contradicunt, ut Pastores lupis, Durand. d. cap. II. numero 5.

7 Sanctissimi vocantur in auth. de sanctissimis Episcopis collat. 9. & in clem. 1. §. nec super, de penis. Nam qui alios Sanctos efficere debet, necesse est, ut sit Sanctissimus, & maxima Sanctitate praeful-